

READING ASSIGNMENT

Τοποθέτηση 01

Στο κείμενο *Languages of Architectural Form*, ο William Mitchell τονίζει πως αρχιτεκτονική αποτελείται από μορφολογικά στοιχεία και κανόνες σύνταξης και στο άρθρο με τίτλο *Classical and Non-Classical Computation*, οι Knight και Stiny εξετάζουν πως η αρχιτεκτονική σύνθεση μπορεί να αναλυθεί και να παραχθεί μέσα από υπολογιστικά μοντέλα. Οι απόψεις που υποστηρίζονται στα δύο αυτά έργα, λοιπόν, συνδέονται στενά και προσεγγίζουν συμπληρωματικά την ιδέα ότι η αρχιτεκτονική είναι μια φορμαλιστική γλώσσα αντίστοιχη της ανθρώπινης, αναδεικνύοντας τον ρόλο των γραμματικών κανόνων και τη συμβολή της υπολογιστικής σκέψης στη σύνθεση μορφών.

Πιο συγκεκριμένα, αυτό που κατάλαβα είναι ότι όπως σε μια φυσική γλώσσα έχουμε λέξεις έτσι και στην αρχιτεκτονική υπάρχει συγκεκριμένο λεξιλόγιο (π.χ. πόρτες, παράθυρα, τοίχοι,...). Αυτά τα στοιχεία συνδέονται μεταξύ τους με κανόνες (π.χ. συμμετρία, αναλογίες, ιεραρχία), όπως ακριβώς και στον ανθρώπινο λόγο στον οποίο οι λέξεις συνδέονται με γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Φυσικά, όμως, η σύνθεση όλων αυτών των στοιχείων πρέπει να γίνει με κατάλληλο τρόπο, ώστε να προκύπτει ένας χώρος με νόημα, όπως δηλαδή σε έναν ορθά διαμορφωμένο λόγο. Αναλύοντας αυτή τη θεωρία του W. Mitchell, μου ήρθαν στο μυαλό μου διάφορα παραδείγματα από το μάθημα της Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής. Ένα από αυτά είναι ο Παρθενώνας. Όλα τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται συνδέονται με τέτοιο τρόπο ώστε να βγάλουν νόημα. Το πλήθος των κιόνων, το διάστημα μεταξύ τους, το είδος τους, οι συμμετρία, οι αναλογίες συνδέονται τόσο σωστά που δημιουργούν ένα αρμονικό και “συντακτικά” σωστό αποτέλεσμα.

Αυτή η θεωρία κατά τη γνώμη μου, έχει τεράστια σημασία, γιατί αποδεικνύει με απλό τρόπο πως η αρχιτεκτονική δεν είναι η δημιουργία τυχαίων και χαοτικών έργων. Αντίθετα, υπακούει σε συντακτικούς κανόνες τους οποίους είναι αναγκαίο να έχουμε κατανοήσει ουσιαστικά όχι για να περιοριστεί η δημιουργικότητα αλλά για να οδηγηθούμε στην παραγωγή των καλύτερων δυνατών μορφών.

Διαβάζοντας, το άρθρο των Knight και Stiny αντιλήφθηκα ακόμη περισσότερο ότι η αρχιτεκτονική σύνθεση είναι μια μορφή υπολογιστικής διαδικασίας που δεν περιορίζεται μόνο σε αυστηρούς κανόνες αλλά στηρίζεται και στην ελευθερία της σκέψης. Αναλυτικότερα, οι συγγραφείς διαχωρίζουν την υπολογιστική σκέψη σε δύο κατηγορίες την κλασσική και την μη κλασσική. Ο πρώτος τύπος σκέψης βασίζεται σε καθορισμένα στοιχεία και κανόνες (θυμίζει τη θεωρία του W. Mitchell), ενώ ο δεύτερος σε σχήματα και μορφές, οι οποίες είναι πιο ασαφείς και μπορούν να ερμηνευτούν με διάφορους τρόπους. Αυτός ο διαχωρισμός με βοήθησε να σκεφτώ ότι δεν υπάρχει μόνο ένας τρόπος για να σχεδιάσουμε. Μάλιστα κατά τη γνώμη μου οι αρχιτέκτονες συνήθως στην αρχή ενός έργου βασίζονται στον δεύτερο τύπο σκέψης, δηλαδή, δημιουργούν

σχήματα και μορφές που προκύπτουν τυχαία στη διαδικασία σχεδιασμού. Έχω βιώσει κάτι παρόμοιο στις περισσότερες εργασίες μου, καθώς, αρχικά, δεν γνωρίζω πως ακριβώς θέλω να τις προσεγγίσω, οπότε πρώτα πειραματίζομαι με σχήματα και πάντα καταφέρνω να βρίσκω τυχαία αυτό το “κάτι” που δεν είχα μέχρι τότε φανταστεί.

Αυτό που μένει, κυρίως, από αυτό το άρθρο είναι ότι ο υπολογισμός δεν είναι μόνο εργαλείο για να δημιουργήσουμε αλλά αποτελεί και τρόπο σκέψης. Όταν δεν ακολουθούμε αυστηρά τους κανόνες και δεν περιοριζόμαστε έχουμε τη δυνατότητα να πάραξουμε έργα, τα οποία θα προκύψουν τυχαία και απρόσμενα.

Τελικά, διαβάζοντας τα κείμενα και αναλύοντας τις σκέψεις μου κατάλαβα ότι η σύνδεση των περιεχομένων τους είναι πολύ βαθύτερη από όσο αρχικά νόμιζα. Η αρχιτεκτονική δεν είναι μια τέχνη που συμβαίνει τυχαία. Αντίθετα, είναι μια γλώσσα με το δικό της λεξιλόγιο και τους δικούς της γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες, την οποία αν καταφέρουμε να αντιληφθούμε και να μάθουμε τότε σίγουρα θα δημιουργήσουμε ουσιαστικά έργα που θα μείνουν αναλλοίωτα στον χρόνο. Ταυτόχρονα, όμως, αυτοί οι κανόνες δεν πρέπει να περιορίσουν την φαντασία και τη δημιουργικότητά μας. Η ελευθερία και ο πειραματισμός είναι απαραίτητα στοιχεία για την δημιουργία καινοτόμων ιδεών. Αυτός ο συνδυασμός, της αυστηρότητας των κανόνων και της ελευθερίας του πειραματισμού, καταστά την αρχιτεκτονική, για μένα, πραγματικά δημιουργική!